DE GIDS

33e JAARGANG No. 12
22 SEPTEMBER 1945

C.N.V.

ORGAAN VAN HET CHRISTELIJK NATIONAAL VAKVERBOND IN NEDERLAND

VERANTWOORDELIJK VOOR DE REDACTIE: A. STAPELKAMP
REDACTIE EN ADMINISTRATIE: STADHOUDERSLAAN 45, UTRECHT

VERSCHIJNT EENS PER WEEK EN WORDT GRATIS TOEGEZONDEN AAN ALLE LEDEN VAN BIJ HET CHRISTELIJK NATIONAAL VAKVERBOND AANGESLOTEN ORGANISATIES — VOOR NIET-LEDEN ABONNEMENTSPRIJS F 5.— PER HALF JAAR — ADVERTENTIES F 0.25 PER REGEL

De *oude* dwaling

Den grondslag, den opbouw en de vakbeweging trekt allerwege de aandacht.

Dat kan tot blijdschap stemmen. Het is immers het bewijs dat in breede kringen de overtuiging leeft dat haar in de komende ontwikkeling van ons maatschappelijk leven een belangrijke taak zal zijn toebedeeld. Niet het minst die groepen, die op staatkundig gebied naar verandering en vernieuwing streven en daaromtrent groote verwachtingen koesteren, volgen met groote interesse den gang van zaken in betrekking tot de vakbeweging.

Aanvankelijk was men daar sterk geporteerd voor de eenheidsvakbeweging. Men meende dat de vernieuwing, de „geestelijke doorbraak" die men beoogd, ook zijn weerslag moest vinden op maatschappelijk gebied.

De eenheidsvakbeweging zou die geestelijke doorbraak moeten verwezenlijken. Het optreden dezer laatste in de Rotterdamsche haven, werd aanvankelijk niet zonder eenige voldoening, als symptoom van den nieuwen geest onder de arbeiders begroet.

Sindsdien is er merkbare kentering in de opvattingen gekomen. De wijze waarop de eenheidsvakbeweging de arbeiders voorging in het „vernieuwde" Nederland, vond men ook in deze kringen toch blijkbaar wel wat bedenkelijk. Zoo ondermeer „Je Maintendrai". Het blad is nu tot de ontdekking gekomen dat het met de E.V.B. toch ook niet veel gedaan is. In het laatste nummer lezen we: „De Rotterdamsche staking gaf haar een moreele klap. De eenheidsvakbeweging wordt eenzijdig gedreven door de „Waarheidsvrienden". Een groot deel van haren aanhang begint dat te begrijpen en heeft in deze leidslieden geen vertrouwen. De opbouw van vakbonden en een vakcentrale eischt leiderscapaciteiten, ervaring, inzicht, bezonnen oordeel en organisatorische bekwaamheid. De E.V.B. is daarmede schaarsch bedeeld".

Bovendien heeft het blad gemerkt dat de drie oude centralen: R.K.W., C.N.V. en N.V.V. zich vlugger hebben hersteld dan gedacht was. „Twijfel over haar levenskracht is door deze feiten weggenomen. Daardoor is de E.V.B. feitelijk een *vierde* vakcentrale geworden. Niet *eenheid* maar *verdeeldheid*, wordt door haar in de hand gewerkt." En de conclusie is daarom: Hoe eerder ze verdwijnt hoe beter het is. In het midden latende of de geestelijke verwarring, waarvan de E.V.B. het symptoom is, reeds nu over haar hoogtepunt heen is, kunnen we ons met deze conclusie toch wel vereenigen. De eenheidsvakbeweging heeft inderdaad geen enkele andere beteekenis dan die van een volmaakt overbodig vierde vakcentrale.

Intusschen is het niet zoo dat daarmede voor den schrijver, den sociaal-democraat Thomassen, de zaak uit is. Hij bepleit een *nationale* vakbeweging. Die nationale vakbeweging moet, anders kan ze in zijn gedachtengang geen nationale zijn, toch weer een eenheidsvakbeweging zijn. Maar dan op een andere, meer evolutionaire manier. In de naaste toekomst ziet hij die ontstaan, hoopt hij althans, door samenvloeiing van het N.V.V., R.K.W. en C.N.V. Eigenlijk door een opgaan van de twee laatstgenoemde in de eerste. Dat kan meent de schrijver, omdat de taak der vakbeweging vooral ligt op het sociaal-economisch terrein. Voor de geestelijk-zedelijke en cultureele belangen kan men den R.Kath., Prot-Christelijke en humanistische standsorganisaties of ontwikkelingscursussen oprichten. Zoo is de nationale eenheid verkregen en zijn, naar zijn opvatting tevens de geestelijk-zedelijke belangen veilig gesteld.

In de hoop dat zoo de ontwikkeling in de naaste toekomst in ons vaderland, met betrekking tot de vakbeweging zal zijn, worden de lezers van „Je Maintendrai" opgewekt om in hun *oude vakverbond te treden* en dan in nauwe samenwerking met gelijkgezinden uit de andere vakcentralen voort te werken.

Het „vormingswerk" moet dus principieel gefundeerd zijn. Van „neutraal" vormingswerk, zoo zegt de schrijver, moet men in ons land niets hebben. Dat moet dus op *principieelen* basis geschieden. Voor den practischen arbeid behoeft dit *niet*.

Hier is weer de oude dwaling. Men maakt een scheiding tusschen het geestelijk-zedelijke en het stoffelijke. Men knipt het leven in tweeën. Die dwaling is er nu reeds sinds de Fransche Revolutie.

Waartoe dient dat geestelijke vormingswerk waarover de schrijver het heeft, wanneer het niet zijn toepassing mag vinden in den arbeid der vakbeweging? Het is toch wel zeldzaam oppervlakkig om te meenen dat de sociaal-economische vragen *losgemaakt* kunnen worden van de levens- en wereldbeschouwing van den mensch. Ze hebben daar niet zijdelings of in het afgetrokkene, maar in den meest volstrekten zin *direct* mede te maken. Zij worden daardoor *beheerscht*. Dat is niet maar een stelling van ons, maar een ervaringsfeit van elken dag.

Het afzonderlijke standpunt dat de christelijke vakbeweging innam en inneemt inzake samenwerking tusschen werkgevers en werknemers, inzake werkstaking, Zondagsrust, vrouwen- en kinderarbeid enz., werd en wordt door het beginsel, de levensbeschouwing beheerscht. Eenheid en neutraliteit op terreinen waar geestelijk-zedelijke vragen aan de orde komen, zooals in de vakbeweging, beteekent geestelijke vervlakking. De schrijver erkent dit zelf ten aanzien van de communistische vakbeweging. Hij velt daarover dit oordeel: „De geestelijke vervlakking die een communistische eenhidsvakbeweging zou veroorzaken krijgt in ons land geen kans". Waarom nu de communistische eenheidsvakbeweging, waar de schrijver tegenstander van is, wel geestelijke vervlakking beteekent en een socialistische, waar hij voorstander van is, niet, zal vermoedelijk ook den schrijver zelf niet duidelijk zijn. Naar onze meening is *alle* gepraat in een z.g.n. neutrale sfeer hier even hol, oppervlakkig en onreëel. Ons volk is geestelijk geen eenheid. Wij zijn het in nationalen zin. Overigens is er verscheidenheid. Wie dit niet wil erkennen, poogt — al wordt dit niet steeds bedoeld — ons volk in een geestelijk keurlijf te wringen waar het zich sinds de dagen der Reformatie tegen heeft verzet.

De schoolstrijd is daarvan een sprekend bewijs.

Dat was ook de geestelijke ondergrond van den strijd tegen het nationaal-socialisme. Ook daarin ging het tegen geestelijken dwang. Zulk een kunstmatige eenheid is wel allerminst nationaal. Nationaal is aansluiting zoeken bij de groote geestelijke stroomingen, die aan ons volk leiding geven. Die daarop hun stempel hebben gedrukt. *Geen kunstmatige* eenheid, maar *eerlijke samenwerking* in vrijheid. Zóó krijgen we een nationale vakbeweging, nationaal omdat ze een weerspiegeling is van wat er in ons volk leeft, omdat ze aansluit bij de beste traditie van dat volk. Zoo krijgen we ook versterking van de geestelijke kracht van dat volk. Die versterking is stellig broodnoodig.

Kwartier
„Van den arbeid"

Op DONDERDAG 27 SEPTEMBER, 's avonds half zeven, spreekt secretaris FUYKSCHOT over den zender Hilversum (golflengte 415 M.) over: „IN VOLLEN OPBOUW". Luistert allen mee!

De Christelijke Vakbeweging in het buitenland

Vijf jaren lang was ons contact met het buitenland verbroken. Van de landen buiten het vasteland van Europa hoorden wij niets, dan wat ons illegaal bereikte. Van het vasteland wisten wij alleen, dat overal de christelijke vakbeweging was opgeheven.

't Is dus begrijpelijk, dat wij na de bevrijding met eenige spanning naar berichten uit andere landen uitzagen. Zooals men reeds in ons blad heeft kunnen lezen, heeft het bestuur van het Internationaal Christelijk Vakverbond reeds weer vergaderd en wel te Brussel. Dit gaf meteen de gelegenheid *ons omtrent de positie van de* christelijke vakbeweging in België (die daar overwegend R.K. is) te oriënteeren.

Het blijkt dan, dat het Algemeen Christelijk Vakverbond van België na de bevrijding zeer snel is gegroeid. Tijdens de Duitsche bezetting, die minder straf was dan bij ons, omdat er geen Duitsch burgerlijk bestuur, maar alleen een militaire bezetting was, is het onderling contact tusschen de organisaties bewaard. Dientengevolge kon de opbouw der beweging na de bevrijding zeer snel geschieden.

Uit het Maandblad van het A.C.V. over Juli—Augustus 1945 blijkt, dat het ledental reeds bijna de 350.000 heeft bereikt. Niet alleen is dit ledental grooter dan vóór den oorlog, maar bovendien **is het Algemeen Christelijk Vakverbond in België thans het grootste van alle vakcentralen.**

Intusschen doen zich ook in België de eenheidsstroomingen in de vakbeweging voor. Zelfs zijn er verscheidene eenheidsorganisaties opgericht, die ten slotte, na langdurige besprekingen, waaraan ook de vanouds bestaan hebbende socialistische vakbeweging deelnam, tot fusie besloten op 1 Mei 1945. Deze fusie is echter nog geen werkelijkheid geworden en 't is de vraag of zij practische beteekenis heeft. Vast staat dat de vakbeweging door deze fusie **niet** is versterkt. Terwijl de eenheidsorganisaties, die onder communistische leiding stonden, een staking in de kolenmijnen steunden en de communisten zelfs steun van de partij toezegden, trok de socialistische organisatie met de christelijke vakbeweging één lijn en keurden zij beiden de staking in het openbaar af. En dat niettegenstaande de socialistische vakbeweging tot de fusie heeft besloten en het A.C.V. niet.

Het Algemeen Christelijk Vakverbond heeft aanvankelijk ook de fusiebesprekingen mede gemaakt. Toen echter bleek, dat fusie alleen te bereiken was op den grondslag die de anderen verlangden, trok het A.C.V. zich terug. Eenzelfde verschijnsel dus als in ons land. Iedereen streeft de eenheid na, maar wil eigen grondslag handhaven. De vraag is nu maar: wat is belangrijker, de eenheid of de grondslag. De eenheidsleuze is in onze dagen bij sommigen tot een **mythe** geworden, die alle andere waarden overtreft. Terecht heeft het A.C.V. in België zulk een eenheid afgewezen.

Het had daarvoor ook een practisch argument. Volgens een anecdote wilde een Fransche koning een inval doen in Italië. Bij de discussies met zijn raadsheeren, was ook de hofnar tegenwoordig. Plotseling vroeg de koning zijn advies.

De nar antwoordde: „Sire, gij hebt allen zeer goede dingen gezegd, maar intusschen hebt gij allen het voornaamste vergeten. Gij hebt wel gesproken over het binnendringen in Italië, maar niemand heeft gesproken over de middelen om het weer te verlaten."

Zoo is het ook bij een fusie tusschen vakorganisaties. Is de fusie eenmaal tot stand gekomen en beantwoordt deze niet aan de verwachtingen, hoe zal men de leden dan weer op het goede pad brengen?

Aan het A.C.V. viel de eer te beurt, dat zijn voorzitter in het kabinet-v. d. Akker tot minister werd benoemd. De heer Henri Pauwels was minister van oorlogsslachtoffers, in welke hooge functie hij, naar wij vernamen, uitnemend werk heeft verricht, waarover met groote lof wordt gesproken. Tengevolge van de koningskwestie traden de roomsch-katholieken uit het

kabinet en legde ook onze vriend Pauwels zijn functie neer.
Tot zoover wat **België** betreft.
Uit **Frankrijk** zijn de berichten nog schaarsch. Toch blijkt ook daar een sterke groei van de christelijke vakbeweging.
Officieel staat het Fransche christelijk vakverbond bekend voor eene ledental van één millioen. De C.G.T. (Confédération Général du Travail) het socialistisch vakverbond, heeft officiëel vijf millioen leden.
In de Fransche verhoudingen drukken de offciëele cijfers echter niet altijd de werkelijkheid uit.
De samenwerking tusschen de beide vakverbonden is van zeer hartelijken aard.
Evenals trouwens in België is in den illegalen tijd in Frankrijk een nauwe band van wederzijdsch begrip tusschen de socialistische en christelijke vakbeweging gelegd. Zooals in ons land en in België is er wel nauwe samenwerking, maar blijft elks zelfstandigheid gehandhaafd.
Ook uit Zwitserland zijn nog weinig berichten omtrent den stand der organisaties los gekomen. Onze Zwitsersche vrienden schrijven ons, dat zij in de jaren der bezetting zeer met ons hebben meegeleefd en meegebeden. En zij bieden zich aan om mede te helpen de wonden, die geslagen zijn, te heelen. Er zijn circa 300 families, leden van de protestantsch-christelijke organisatie, die kinderen van onze leden willen opnemen. Over de wijze van uitvoering van dit plan zullen we nog wel nadere mededeelingen doen.
Tenslotte rijst de vraag: hoe staat het in **Denemarken** en in **de Vereenigde Staten** met de kleine christelijke organisaties, die daar voor den oorlog bestonden. Tot nu toe ontbreken ons daarover alle berichten.
Wat **Duitschland** en **Hongarije** betreft moeten we voorshands ook een afwachtende houding aannemen. We hebben tot deze landen geen toegang. En correspondentie komt evenmin over. Zeker niet in de door Rusland bezette zônes. Het zal evenwel van onschatbare beteekenis zijn als wij zoo spoedig mogelijk weer toegang verkrijgen tot deze landen.
Want het lijdt geen twijfel, dat het communisme in de nu weer toegelaten vrije vakorganisaties, zich spoedig duchtig zal doen gelden. De in deze landen zoo zeer bedrogen arbeidersmassa's, die nu een tijd van de grootste ellende tegemoet gaan, zullen in hun leven slechts houvast kunnen vinden, indien zij dit zoeken bij Hem, die de wereld heeft gered uit zonde en nood, door Zijn verzoenend lijden en sterven. Jezus Christus, en Hij alleen is de Redder, ook voor de sociale nooden, indien naar Zijn wil wordt gevraagd, ook bij den opbouw van de verwoeste landen.
Daarom is het noodig, dat op **alle gebied** van het leven der centralen rijken, Christus weer wordt erkend als de Heer. Nog meer dan elders hebben deze landen een **christelijke** vakbeweging noodig, die den arbeiders den weg wijst naar een maatschappelijke organisatie, die uit de beginselen van het Evangelie opkomt en waarin de arbeider zelve als schepsel Gods zijn taak vindt. Als deze arbeidersmassa's, bedrogen als zij zijn door de nationaal-socialistische mooisprekerij, nu weer zouden vallen in communistische handen om zich te vergapen aan den schoonen schijn van het communisme, en.... straks opnieuw bedrogen uit te komen, dan zou menschelijkerwijs gesproken, Europa ten onder gaan. Alleen de gehoorzaamheid aan Gods genadewoord kan redding brengen. Daarom is christelijke vakbeweging gebiedende eisch van het oogenblik. En heeft onze beweging straks in het centrum van Europa een enorme taak te vervullen.
Moge daarvoor spoedig de weg worden geopend.

F.

Christus *en de sociale nooden*

Een halve eeuw is het geleden, dat bij den uitgever J. A. Wormser te Amsterdam een geschrift het licht zag, geschreven door iemand, die reeds toen onder de grooten van het land een eerepositie innam.

Wij hebben het oog op de brochure „De Christus en de sociale nooden", geschreven door Dr. A. Kuyper.

Te weinig nog, naar het ons voorkomt, zijn deze gebundelde dagbladartikelen in onzen kring bekend. Niettemin komt men bij het lezen onder den indruk van den ernst en de gedegenheid, waarmede de vermaarde schrijver de sociale kwestie onder de loupe neemt. Zeker, ook Kuypers pennevruchten ten opzichte van het sociale vraagstuk moeten naar haar dagteekening beoordeeld worden. Doch de kern van hetgeen hem vijftig jaren geleden uit de pen vloeide is nog heden ten dage in de hoogste mate actueel.

Het is mede dáárom, dat wij te dezer plaatse bij dit „jubileum" eenige oogenblikken wenschen te vertoeven.

„De Christus en de sociale nooden".

Kuyper raakt met dezen titel het hart van de sociale kwestie. Hij wil zijn lezers doen zien „welke de houding is geweest, die de Christus innam, ten opzichte van de tegenstelling tussen „arm" en „rijk"." „Een „bange tegenstelling", aldus qualificeert de schrijver de antithese tusschen „rijk" en „arm". Ook uit zijn verdere woordkeus blijkt, hoezeer de auteur zich er van bewust is hier een uitermate teere kwestie aan te snijden. Uitdrukkingen als „het pijnlijk vraagstuk", „dit ernstig vraagstuk" enz. geven daarvan de bewijzen.

De schrijver stelt zich ten doel zijn lezers inzicht te geven in het gewicht en de beteekenis, „die te hechten zijn aan hetgeen onze Heer en Heiland over de sociale verhoudingen sprak". Daartoe geeft hij allereerst een schets van „de algemeene sociale verhoudingen, gelijk die in Jezus' dagen in de Romeinsche wingewesten, waartoe ook het Heilige Land behoorde, gevonden werden". Zijn conclusie — ook in eigen kring niet algemeen aanvaard — luidt, „dat de toenmalige sociale toestanden, gelijk Jezus die om zich heen waarnam, niet ongunstig, maar veeleer gunstig bij onze hedendaagsche toestanden afstaken". Ongetwijfeld bestond er ook in Jezus' dagen een tegenstelling tusschen hoogere en lagere positie. De schrijver ontkent dit geenszins, doch vestigt daarnaast in het bijzonder de aandacht op het „veelzeggende feit, dat onze Heiland zijn sociale positie koos en innam niet onder de grooten der aarde, maar onder de kleinen in den land". Hij, „uit Davids geslacht, van koninklijken bloede, zelf Koning in het Godsrijk" ging de paleizen voorbij, meed de huizen der machtigen, om de stille woningen der „eenvoudigen in den lande" op te zoeken. „Schier alle andere Godsdienststichters zijn begonnen met zich tot **de grooten der aarde** te wenden; maar Jezus doet zoo niet". Hij wendt zich tot wat klein en veracht is. Dit was, aldus Kuyper, „een *hoofdkenmerk* van zijn Messiasschap".

Kuyper staat dan uitvoerig stil bij Jezus' Bergrede.

Hij onderscheidt daarin met betrekking tot de sociale tegenstelling een viertal grondgedachten.

„De eerste is deze, dat het **geld** op aarde een onheilige, tegen God overstaande macht — neen! niet „is", maar — „is **geworden** en dat er daarom aan het kapitaal als zoodanig een vloek kleeft". Niet tegen het geld als zoodanig richt zich de Heiland maar tegen het geld, „zoodra het poogt op te treden als een macht, die niet in den dienst des Heeren staat".

De tweede grondgedachte — met de eerste ten nauwste verbonden — raakt het vergaderen van schatten op de aarde, „waar ze de mot en de roest verderft". Zulk schatten vergaderen gedoogt de Christus niet. „Het zielsoog en het doelen van het hart moet op heel iets anders gericht zijn; op het geestelijk goed, op het hemelsch goed, op die schatten, die mot noch roest verderft, en waar geen dief doorgraven noch stelen kan".

De derde gedachte over de sociale verhoudingen, die Christus in de Bergrede uitsprak, hangt weer onverbrekelijk met de tweede samen. Zij bestaat hierin, „dat ge geen andere schatten begeeren zult, dan die zich richten op hetgeen ge noodig hebt voor **uw levensnooddruft**". Geef ons **heden** ons **dagelijksch** brood. Zijt niet bezorgd tegen den morgen. Zijt niet bezorgd voor Uw leven, Uw eten, Uw drinken, Uw kleeding, Uw hemelsche Vader weet, dat gij al deze dingen behoeft.

De vierde grondgedachte heeft betrekking op ons bezit. Te dien opzichte vinden we in de Bergrede drie uitspraken, t.w.: 1e. Sta niet te sterk op Uw eigendomsrecht; 2e. leen aan wie Uw hulp inroept en 3e. geef aalmoezen.

Sta niet te sterk op Uw eigendomsrecht. „Zoo iemand met u rechten wil en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel". Er is hier sprake „van een rechtszaak over het allernoodigste, over de kleeren die men aan zijn lijf draagt". De normale neiging van ons hart is, „om met zekere geraaktheid en ergernis voor ons recht op ons bezit op te komen". Dit nu is in Jezus' oogen verkeerd en afkeurenswaardig.

Leen aan wie Uw hulp inroept. Kuyper geeft hier een snedige definitie van het begrip „leenen". „Het is een te groote ongelijkheid in het bezit **tijdelijk** vereffenen". Waar nood bestaat door tijdelijke ongelegenheid mag de Christen zijn hand niet aftrekken, doch heeft hij de roeping zijn broeder zóó te helpen, „dat hij èn geholpen worde, èn straks, door teruggave van het ontvangene, **de schuld** kwijte".

Geef aalmoezen. Van leenen is sprake, wanneer er uitzicht bestaat op terugbetaling. Ontbreekt dit uitzicht, dan geeft men aalmoezen. Aalmoes is afgeleid van een Grieksch woord, dat **barmhartigheid** beteekent. Een aalmoes moet dan ook de vrucht zijn van een beweging der barmhartigheid in het gemoed. Daarom worde alle vertoon in het geven van een aalmoes vermeden. Immers, „alles wat vertoon bedoelt, is voor de ontferming, en dus voor de aalmoes, de doodsteek".

Bij al wat Christus leert springt in het oog de band van Zijn „sociaal program" met het Koninkrijk der hemelen. Duo cum faciunt idem non est idem: wanneer twee hetzelfde doen, is dat niet altijd hetzelfde. De Christen en hij, die zijn leven — ook op het maatschappelijk erf — niet aan den Christus heeft verpand, zij beiden kunnen strijders zijn voor sociale rechtvaardigheid. Alleen maar.... de laatste richt zijn strijd veelal uitsluitend op het verkrijgen van stoffelijk goed. De Christen daarentegen weet het: Zoek eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. „Wat baat het den mensch of hij geheel de wereld gewint en lijdt schade zijner ziele?"

Kuyper eindigt zijn monographie met te wijzen op de tegenstelling tusschen het Evangelie en de revolutie. Deze tegenstelling bestaat ook op het terrein van het maatschappelijk leven. Ook daar is sprake van een revolutie. Het is „de revolutie, die door de zonde in de wereld van het bezit, en alzoo in de sociale verhoudingen is aangericht". Ook tegenover **die** revolutie — het Evangelie! Het gaat — ook in de vakorganisatie — vóór of tegen Christus. Deze strijd is niet uitgestreden. En in dit licht bezien heeft het woord, dat Kuyper in 1895 aan het papier toevertrouwde, nog in 1945 — **vooral** in 1945 — een diepe beteekenis!

JOH. VAN DER HAAR.

Inwonende kinderen

In „De Gids" van 6 Juli 1945 kwam de volgende mededeeling voor:
1. Voor het Zuiden des lands is met ingang van 1 Januari en voor het overige gedeelte van ons land, met ingang van 1 Juli 1945 ingetrokken de bepaling dat inwonende kinderen in de verplichte verzekering zijn opgenomen.
Deze mededeeling is voor sommige lezers niet duidelijk geweest. Naar het schijnt heeft men niet begrepen, dat hier bedoeld wordt: **kinderen van 21 jaar en ouder, die bij hun ouders inwonen en tevens werkzaam zijn in de onderneming van hun ouders.**
Zulke bij hun ouders inwonende en tevens in de onderneming van hun ouders werkzaam zijnde kinderen worden door het burgerlijk wetboek niet als arbeider beschouwd. In de sociale verzekeringswetten is dit begrip arbeider overgenomen, zoodat deze personen als regel niet verzekerd zijn. Er behoeft voor hen dus geen ziektepremie te worden betaald en recht op uitkeering bij ziekte bestaat niet.
Aangezien het Ziekenfondsenbesluit aan de Ziektewet is vastgekoppeld — althans de verzekerden krachtens de Ziektewet tevens verzekerden zijn voor het Ziekenfondsenbesluit — hebben bedoelde arbeiders dus ook niet de rechten, aan arbeiders krachtens de Ziektewet en het Ziekenfondsenbesluit verleend.

Krachtens besluit van den Secretaris-Generaal van Sociale Zaken van 7 Mei 1943 is hierin verandering gebracht en zijn voor de toepassing van de Ziektewet (en dientengevolge ook voor de toepassing van het Ziekenfondsenbesluit) 21-jarige en oudere inwonende bloed- en aanverwanten, alsmede 21-jarige en oudere inwonende stief- en pleegkinderen van dengene, die een onderneming heeft of een vrij beroep uitoefent wanneer zij in diens onderneming of bij de uitoefening van diens vrije beroep plegen werkzaam te zijn, geacht den arbeid in zijn loondienst te verrichten.

Door dit besluit werden dus degenen, die wij nu maar kortheidshalve „inwonende kinderen" noemen, voorzoover zij „bij hun vader" werken, onder de Ziektewet gebracht. Dit had althans één voordeel, namelijk dat de vele en vaak lastige beslissingen, door de beroepsinstanties omtrent dergelijke gevallen te nemen, overbodig waren, waren verzekeringsplichtig en daarmede uit.

In den bezettingstijd heeft deze zaak intusschen nogal wat stof doen opwaaien. Door dit besluit kwamen talrijke personen, die heelemaal niet in loondienst waren, maar waarbij meer van deelgenootschap of erfopvolging of gewone familiehulp sprake was, onder de Ziektewet te vallen. De Raden van Arbeid toonden dan ook over het algemeen weinig geneigdheid deze personen in te schrijven als verzekerden en de betreffende premies te innen.

Ook kwam van de zijde der artsen ernstig verzet. Op het platteland komt het menigvuldig voor dat volwassen zoons in het landbouwbedrijf van hun vader of moeder werkzaam zijn. Gezamenlijk leeft heel de familie uit de opbrengst van het boerenbedrijf. Niet zelden heerscht in die gezinnen — vooral was dit tijdens de bezetting het geval — groote welvaart. De artsen, die hun practijk op het platteland hebben, zagen nu plotseling een groot deel van hun inkomsten wegvallen. Want voorheen genoten deze gezinnen geneeskundieg behandeling tegen volledige betaling. Na de invoering van bedoeld besluit echter waren de inwonende kinderen, bloed- en aanverwanten van 21 jaar en ouder verplicht verzekerd krachtens het Ziekenfondsenbesluit en werden zij bij ziekte tegen de jaarlijksche ziekenfondspremie door den arts behandeld. Dit wekte weerstand.

Zoo is dan nu dit besluit ingetrokken en de oude toestand hersteld.

„Inwonende kinderen" worden niet als arbeider in den zin van de Ziektewet beschouwd.

Maar kinderen, die bij hun ouders inwonen en elders in loondienst werkzaam zijn, zijn arbeiders in den zin van de Nederlandsche wet en derhalve verplicht verzekerd.

F.

Een jubilaris

Op 22 September a.s. zal het vijf en twintig jaar geleden zijn, dat de heer, we mogen ook zeggen vriend, P. J. S. Serrarens, als secretaris van het Internationaal Christelijk Vakverbond in dienst trad. Wij willen Serrarens met dit jubileum van harte gelukwenschen. Levendig herinneren we ons nog de eerste vergadering van het I.C.V. in 1920, in het Hotel „De Witte Brug" te Scheveningen. Het was 2 jaar na den vorigen wereldoorlog. De verhoudingen tusschen de Duitschers aan den eenen en de Belgen en Franschen aan den anderen kant waren nog zeer gespannen. Slechtst met de grootste moeite en met het betrachten van groote voorzichtigheid gelukte het de Internationale te stichten. In die sterk geladen sfeer deed de nieuw benoemde zijn intrede. Wanneer het gelukt is allengs een geest van vertrouwen te scheppen, is dit mede het werk van Serrarens.

Op de arbeidsconferenties en in andere samenkomsten van internationalen aard was hij steeds de vurige pleitbezorger der christelijke vakbeweging. Samen met vriend Amelink heeft hij het I.C.V. gebouwd.

Dezen tweeden oorlog heeft dit werk sterker gehavend dan den vorigen. Ook het internationale werk moet van den grond af weer worden opgebouwd. De jubilaris is daarmede reeds begonnen. . .

Wij wenschen hem op dien arbeid van harte Gods zegen.

De verhooging der salarissen

De Stichting van den Arbeid heeft haar standpunt nader bepaald ten aanzien van de vraag, welke richtlijn aan het bedrijfsleven dient te worden gegeven voor de verhooging der salarissen. Door het College van Rijksbemiddelaars werd, gelijk bekend, een algemeene vergunning verleend de loonen te verhoogen met hetzij 15 % boven het niveau van Otober 1942, hetzij 25 % boven dat van Mei 1940. Beoogd werd, daarmede deze verhoogingen in de plaats te doen treden van sedert de genoemde tijdstippen toegekende gratificaties, extra weken loon e.d., welke uitkeeringen vooral in de laatste periode der bezettingen zijn voorgekomen.

Met inachtneming van deze laatste beperking adviseert de Stichting, de salarissen op de volgende wijze te verhoogen.

Boven het niveau van October 1942 wordt op de basis-salarissen tot f 3000.— per jaar 15 % toegekend. Hoogere salarissen worden met 10 % verhoogd, voor zoover de basisbedragen f 6000.— niet te boven gaan. Voor de salarissen hooger dan f 6000.— per jaar op het basis tijdstip, beperkt zich de verhooging tot een totaalbedrag van f 750.-.

Wordt uitgegaan van Mei 1940, dan wordt aanbevolen 25 % toe te kennen op de basissalarissen tot f 3000.—. Hoogere salarissen worden in dat geval met 12½ % verhoogd, voorzoover de basisbedragen f 6000.— niet te boven gaan. Voor de salarissen hooger dan f 6000.— per jaar op het basistijdstip beperkt zich de verhooging tot f 1125.— per jaar.

De aandacht zij erop gevestigd, dat bovenstaande verhoogingen worden aanbevolen als verhoogingen van de salaris**normen. Zij staan dus los van periodieke verhoogingen** in de gevallen dat deze zijn toegekend.

Het ligt verder niet in de bedoeling, dat door de toepassing van bovenstaande richtlijnen bepaalde gesalarieerden in inkomen zouden achteruitgaan. In zoodanige gevallen dient het bestaande inkomen gehandhaafd te blijven.

Reisbrieven

Een onzer leden is als officier naar Amerika gegaan, om vandaar scheep te gaan naar Indië.

In het vertrouwen dat dit onze lezers interesseert, zullen we enkele brieven van hem opnemen.

Aan boord S.S. „Louisa M. Allcott"
28 Aug. 1945.

We zwalken hier ergens midden op de Atlantische oceaan, ongeveer halverwege Engeland en New-York. Het is nu Dinsdagmiddag, zoodat we al een week op weg zijn. Het zal waarschijnlijk volgende week Dinsdag worden dat we New-York bereiken. U ziet wel dat deze Liberty schepen er heel wat langer over doen dan de snelle passagiersbooten van die goeie ouwe Holland Amerika lijn.... Die deden het in bijna 5 dagen, terwijl wij er wel 15 dagen over zullen varen. Maandagmorgen, 20 Aug., stonden wij in Camp Tophat (Kamp De Hooge Hoed) in Antwerpen aangetreden om af te reizen. Eerst werden we in Amerikaansche trucks geladen, en daarmede reden we in snelle vaart naar de haven, waar we in een Liberty schip, de Louisa M. Alcott, werden ingescheept. Wij officieren zijn hier vrij comfortabel gehuisvest, met z'n twaalven in een hut, waar we drie dik boven elkaar slapen. Ik heb er wel voor gezorgd, de bovenste kooi te hebben, want, al is dat een heele klim, ik hou er niet van niet recht op in bed te kunnen zitten. Het grootste bezwaar is de hitte, want we slapen vlak bij de keuken en ongeveer boven de machinekamer, maar voor Hollandsche Mariniers, die van plan zijn naar Indië te trekken, mag dat geen bezwaar zijn.

Maandagavond om zes uur was alle lading binnen, en werden we door twee sleepbootjes versleept naar een boei midden in de Schelde, vanwaar we den volgenden morgen om zes uur vertrokken. Het was erg mistig, maar gelukkig werd dat wat minder toen we de Schelde afvoeren, zoodat we nog heel wat van ons landje, dat we voorloopig niet terug zullen zien, konden waarnemen. Tegen 10 uur voeren we voorbij Vlissingen, dat vele sporen van de bombardementen vertoonde.

Ook gezonken schepen waren hier nog een teeken van den strijd die hier gevoerd is om het bezit van de Scheldemonding. En toen voeren we de Noordzee op...., weg van ons Vaderland.... Alleen wat Hollandsche zeemeeuwen en een Vlissingsche loods hielden ons vooreerst nog gezelschap. Het was geen opwekkend afscheid van onzen geboortegrond, mistig, regenachtig en koud.... O, land van mest en mist en kille regen.... Na ongeveer een uur varen verliet ook de loods ons schip, na halsbrekende toeren, want de zee was vrij woelig, en het valt dan lang niet mee om via een slingerende touwladder in een dansende roeiboot te komen.... En toen was dan de eigenlijke reis begonnen.

Tegen een uur of vier klaarde het weer wat op, de zon brak door, zoodat het een lust was om aan dek te verblijven. Verlangend keken we uit naar de krijtrotsen van Dover, want daar hadden we al zoo vaak van gehoord, dat we ze nu wel eens persoonlijk wilden zien.... En ja hoor, tegen een uur of zes 's avonds kregen we ze aan stuurboord (dat is dus rechts) in zicht. We voeren er vrij kort langs, en de zon scheen op volle toeren, een prachtig gezicht.... Aan bakboord zagen we nu ook duidelijk de Fransche kust, zoodat we zeker wisten nu in het nauwste deel van het Kanaal gekomen te zijn. De wind was erg aangewakkerd, zoodat de Louisa M. Alcott als een jong meisje op en neer huppelde....

Dat bleek de jongedame echter nog al gauw te doen, en de reden was dat ze vrijwel ongeladen was. De „Louisa" (de draagster van dezen naam is een schrijfster van Amerikaansche jonge meisjesboeken), is n.l. een 7000 tonner, en het eenige wat ze nu in heeft is wat post voor New-York en ongeveer 450 mariniers. Dat is natuurlijk practisch niets, zoodat ze dan ook de eerste dagen huppelde als een losbollige geit. Dien avond keken we nog nog lang naar de kust van Engeland, die werkelijk prachtig dicht langs ons heen schoof. Ik sliep als een roos, ondanks de bewegingen van het schip. Velen waren al ernstig zeeziek.

Den volgenden morgen was het weer hetzelfde liedje, mist, regenvlagen en ruwe zee. Nog steeds hadden we de kust van Engeland aan stuurboord, al verdween die af en toe in de regenvlagen. Tegen den avond passeerden we de Corkney eilanden, en dat was het laatste wat we in langen tijd van Europa zullen zien. Van nu af waren we alleen op de Atlantische Oceaan, en het schip, dat in Antwerpen aan de kade zoo geweldig groot leek, blijkt nu toch niet veel meer dan een notendopje te zijn....

Donderdag, Vrijdag en Zaterdag gingen achtereenvolgens voorbij en het eenige wat veranderde was de lijn op de kaart, waar we steeds de vorderingen van het schip bijhouden. Ik heb vast met den Amerikaanschen liaison-officier besproken dat ik die kaart na afloop van de reis als souvenir krijg. Het lolligste zal dan wel zijn de vele zwarte vegen te zien die de vingers van de mariniers er op gemaakt hebben, in hun berekeningen waar we den volgenden dag zullen zijn....

Zondagmorgen werden we wakker door een helsch lawaai....

De heele keuken was op hol geslagen.. Potten, pannen, ketels, heele serviezen rolden door elkaar heen.... Kisten sinaasappels en vuilnisemmers speelden krijgertje met elkaar, kortom, het was een ware heksenketel.... Er was gedurende den nacht een storm opgestoken, en nu slingerde en stampte de schuit van jewelste....

Je moest werkelijk moeite doen om in bed te blijven. Ook de koffers en dergelijke in onze hut begonnen te schuiven, omlaag te vallen enz..... Ik had m'n koffer boven m'n hoofd op een richel gezet, maar ik haalde hem er gauw af, want het ding rende als bezeten van de eene hoek van den richel naar de andere.

Massa's lui waren misselijk, zelfs velen van de bemanning voelden zich verre van lekker..... De kok was van een trap afgeslingerd en lag met z'n arm in het verband te kooi. Ten koste van vele blauwe plekken wist ik me aan te kleeden en de trap op te strompelen naar het dek. Hier was het erg uitkijken, want je kon licht ergens tegen aan geslingerd worden en een been breken, maar het was een grootsch gezicht. Prachtige rollers kwamen op ons schip af, en dreigden er overheen te spoelen, maar steeds weer klom de Louisa er dapper tegen op of rolde op haar zij er overheen. Wel moet je je goed vasthouden, want anders lig je zoo op je achterste op het kletsnatte dek. Eerlijk gezegd was het nog niet bepaald een storm, maar doordat het schip ongeladen was, slingerde het zoo erg.

De kerkdienst, die voor vandaag op het programma stond, kon niet doorgaan, want de heel kerk zou af en toe een schuiver over de vloer gemaakt hebben, wat onmogelijk aan de wijding ten goede kan komen. Overigens behoefde je maar aan dek te blijven om van Gods grootheid overtuigd te raken.... De natuur toonde zich werkelijk prachtig, machtig en wij voelden ons erg nietige aardwurmpjes....

Overigens hebben we dien dag heel wat gelachen, dat wil zeggen, wij die niet zeeziek waren, want aan tafel moest je erg vlug zijn om je spullen bij elkaar te houden. „Och, lift eens even het zoutvaatje voor me", vroeg je aan je buurman, en die stak dan z'n duim op, met het bekende liftgebaar. En jawel hoor, al gauw kwam dan het zoutvaatje snel op je afglijden..... Het was natuurlijk de kunst om het tijdig te grijpen, anders racede het langs je heen, en moest je een volgende trip afwachten....

Maandagmorgen was het weer prachtig, een rustige zee en prachtig zonweer. Maar nu was er weer wat anders, n.l. een lek in den condensator van de stoommachine. Spoedig stond de schroef stil en deinden we voort op de deining van de Oceaan. Natuurlijk was ik al gauw in de machinekamer om eens te neuzen wat hier te beleven was. Dat mocht weliswaar niet, maar dank zij m'n kennis van het Engelsch ben ik uitstekende maatjes met de geheele bemanning, incluis den tweeden en derden machinist. Zoodoende was ik erbij toen de mangaten van den condensator geschroefd werden. Maar door den afgeblazen stoom, de hitte van de oliebranders en het heftige slingeren van het schip, hield ik het er niet zoo lang uit.... Ik was blij toen ik weer in den frisschen wind op het dek stond.

Met deze grap verloren we zes uur. Ik heb wel geluk; eerst hadden we dikke mist, zoodat we halve kracht voeren en elke drie minuten de misthoorn loeide, toen een halve storm, waarvoor we uit den koers moesten gaan varen, toen machinepech (iets wat hoogst zelden voorkomst), zoodat ik op deze eene zeereis met zooveel meemaak als een ander op vier verschillende....

Overigens verdrijven we den tijd door het houden van lezingen voor de mariniers.

's Avonds hebben we vaak filmvoorstellingen, gramofoonplatenconcerten, enz., we hebben een bibliotheek aan boord, die uit Engelsche en Amerikaansche boeken bestaat, en dan is er altijd de oceaan; de oceaan, die steeds dezelfde is en toch altijd weer anders.... Des avonds kijken we vaak naar het lichten van de zee, 's middags en 's morgens zien we de bruinvisschen langs het schip dartelen enz.....

Over het eten hier schrijf ik maar liever niet, want dat doet mij eerlijk gezegd een beetje pijn, te weten dat U nog steeds tobt met rantsoenen en dergelijke, terwijl wij hier baden in weelde. We eten walgelijk goed en walgelijk veel.... Sinaasappels, ananas, bananen, biefstuk, spaghetti, slaatjes, enfin, noem maar op....

Als rantsoen in de cantine kregen we: 24 reepen chocoladee, 24 stukken gevulde chocolade, 400 sigaretten (200 Camel en 200 Luckey Strike, tezamen voor..... 30 Am. centen), 20 pakjes kauwgum, enz. enz.

Op het gebied van snoepgoed kun je hier de wonderlijkste dingen volop krijgen, toffee's, candy, weet ik het allemaal. Ik neem er niets van, want als ik alleen al eet wat ik hier krijg, barst ik al uit m'n uniform.... Maar ik zou dolgraag willen dat ik wat naar huis kon sturen..... Maar misschien komt dat later nog wel.

We worden bediend door negers, een vroolijk stelletje, dat altijd lacht en schik heeft, behalve als er een halve storm waait, dan zien ze bijna groen van narigheid....

Aangezien ik tot nu toe 't minste spoor van zeeziekte heb vertoont, voorspelt men mij algemeen dat ik er immuum voor ben, iets wat ik ten zeerste apprecieer, maar niet voetstoots aanneem, want het schijnt, dat men daar nooit van opaan kan. Maar in ieder geval heb ik me tot nu toe, ondanks het zwaarste weer, kiplekker gevoeld, en ik heb ook steeds volop gegeten.

Iederen avond sta ik fijn onder de douche en poedel me heelemaal af, met Amerikaansche zeep (die natuurlijk ook prima is....). Als Nederlander zou je haast een minderwaardigheidscomplex krijgen, als de Amerikanen niet steeds de Nederlanders zoo hemelhoog prezen....

Het schijnt dat wij Nederlanders bijzonder goed in de pas staan en ieder Amerikaan zegt, alsof hij je iets volkomen nieuws vertelt: „President Roosevelt was ook een Hollander", alsof hij daar trotsch op is. En dus zijn wij er ook trots op Hollanders te zijn.

Maar ik zie dat m'n papier bijna vol raakt, dus ga ik eens eindigen.

Ik zal, zoodra ik voet aan wal gezet heb in de States deze brief posten, en dan een andere schrijven over mijn belevenissen op 31 Aug. (in volle zee) enz.

Wees allen Gode bevolen,
Tot m'n volgende brief.

De spoorwegstaking

Gerbrandy gaf de opdracht vanuit Londen.
De remmen knarsten; stoom werd afgeblazen.
De laatste lamp werd door den nacht verslonden.
Stilte des doods verving der treinen razen.

Orde der chaos! Taak van het verzuimen!
Verwisseling van plicht en plichtsverzaking!
Wel voert het oorlogslot tot vreemde luimen:
Kuyper's discipel eischt een spoorwegstaking.

Want zoo vecht Nederland tegen tyrannen;
De wissels roesten vast in sneeuw en regen. ..
Het nietsdoen, maandenlang, der spoorwegmannen
was daad, die rijke vruchten heeft verkregen.

Rust roest niet immer: nauwelijks herrezen
uit knechtschap, snellen her en der de treinen
door 't vrije land. Van vreemde smetten genezen,
doorsiddert nieuwe drift de stalen lijnen.

Waarlijk, we weten niet wat meer te prijzen:
den moed, die koos een winter vol ontberen
of den herstelwil, die zijn ijver komt bewijzen
door weer een spoorweggids te publiceeren.

A. B.

„Draagt Elkanders Lasten"

Hulpverleeningen 1—15 Sept. 1945

Bijdragen in de kosten van verpleging

Vrouw van lid N.C.L.B., 's Heer Arendskerke — Sanatorium Hellendoorn.
Kind van lid N.C.B., Leeuwarden — Cornelia Stichting, Beetsterzwaag.
Kind van lid N.C.F.T.B., Amsterdam, — „Neerijnen", Waardenburg.

Kosten Huishoudelijke Hulp.

Vrouw van lid „Unitas" — Veenendaal.
Vrouw van lid N.C.F.T.B. — Garrelsweer.

Kosten extra voeding.

Lid N.C.B. — Giessendam.
Vrouw van lid N.C.B. — Alphen a. d. Rijn.
Lid C.M.B., Krommenie.
Vrouw en dochter van lid N.C.F.T.B. — Garrelsweer.
Vrouw van lid N.C.L.B. — Dedemsvaart.
Kind van lid N.C.L.B. — Emmer Erfscheiderveen.
Twee kinderen van lid N.C.L.B. — Emmer Erfscheiderveen.
Lid en 1 kind N.C.L.B. — Emmer Erfscheiderveen.
Kind van lid N.C.L.B. — Emmer Erfscheiderveen.

Herstel

Nu wij bevrijd
zijn komt de tijd
dat wijd en zijd
ons volk zich wijdt
aan wederopbouw van 't
geteisterd leven.
Zijt gij bereid?

Ik luid de bel,
klinkend en hel
voor het herstel
van het zoo fel
omstreden eigen princi-
pieele streven.
Hoort u het wel?

Wij stichten mee
de nieuwe vree
door rap en ree
weer d' oude steê . .
te scheppen voor wat eens
ons werd ontstolen:
ons C.N.V.

Sterk in dit land
staan wij geplant:
Een arbeidsstand
in hecht verband
die werken wil, zoo God ons
heeft bevolen,
met hart en hand.

Waar het om gaat

Uit een strooibiljet van onze

Kantoorbedienden

Nu weerklinkt de roep om eenheid. Weg met alle schotjes! Frisch en ruim moet het worden in het Nieuwe Nederland!

Maar gun die ruimte dan aan ieder, die bereid is ons nationale huis mede te helpen bouwen! En dwing ons niet, om bij die inspanning, die alle krachten verslinden zal, het beste thuis te laten, dat wij hebben n.l. het Woord van God, richtsnoer voor alle werk.

Wij willen meedoen — wij willen ook op sociaal terrein ons deel van den last der verantwoordelijkheid dragen.

Maar niet in de eentonigheid van een uniform, dat alle verschillen nivelleert. Niet op een grondslag, die, omdat zij allen moet omvatten, het veelvoud aller zwakheden vertoont.

Aansluitende aan de beste tradities onzes volks, willen wij staan in de kracht onzer volle, mannelijke overtuiging en eerlijk de hand reiken aan andersdenkenden, die met eenzelfde hartstocht willen bouwen aan het huis der schoone Nederlandsche toekomst.

De Christelijke Vakbeweging
en de Tuberculosebestrijding

Onder al den arbeid, waarvoor de heropbouw der vakbeweging in ons land ons plaatst, is die met betrekking tot de instellingen tot bestrijding van de tubercolose in de kringen der vakbeweging niet de onbelangrijkste.

Alle drie vakcentralen hadden haar sterke, goed functionneerende tuberculosebestrijdingsfondsen.

De Christelijke Vakcentrale, het C.N.V.: het fonds „Draagt Elkanders Lasten." Op 1 Juli 1944 was het 25 jaar geleden dat deze instelling in het leven werd geroepen. In de jaren 1920 tot 1941 heeft D.E.L. voor hulpverleening aan tuberculosepatiënten in totaal uitgegeven een bedrag van rond f 900.000.—. De laatste jaren vóór den oorlog naderde het bedrag der hulpverleeningen dicht de f 100.000.— per jaar.

Welk een zegen heeft deze instelling in het leven van duizenden arbeidersgezinnen mogen verspreiden: geestelijk-zedelijk, door het werk van eigen huisbezoeksters; en materieel, door het verleenen van ruime bijdragen in de groote kosten der verpleging van tuberculoselijders.

„Draagt Elkanders Lasten" is mèt onze Christelijke Vakbeweging herrezen en heeft zijn, gedurende 4 jaren onderbroken taak hervat.

Alle krachten moeten nu ingespannen worden om het fonds aan de geldmiddelen te helpen, noodig voor de vervulling van zijn taak in vollen omvang. En die taak is omvangrijk, omvangrijker dan vóór den oorlog.

Is dit nu niet wat overdreven, zullen sommigen zeggen?

Er is nu, in onderscheiding met den toestand vóór den oorlog, toch een Ziekenfondsbesluit krachtens hetwelk ook tuberculosepatiënten voor verpleging in sanatoria aanspraak op geldelijke vergoedingen kunnen maken.

Wij erkennen gaarne, dat deze wettelijke voorziening de op het particuliere initiatief gegronde tuberculosebestrijding in ons land, een belangrijke financieele ontlasting heeft gegeven, doch merken daarbij aanstonds op, dat deze vergoeding (f 1.50 per verpleegdag) slechts een deel — momenteel gemiddeld nog geen 50 % — van den verpleegprijs uitmaakt en bovendien aan den tijdsgrens van maximaal **een jaar** gebonden is.

De vraag mag hier dan ook gesteld worden, of in het belang van de volksgezondheid niet spoedig tot verhooging van het bedrag der vergoeding en tot uitbreiding van den tijdsgrens moet worden gekomen, ook al zal dit wellicht tot verhooging van de premies voor werkgever en arbeider moeten leiden.

Vooral nu in de vlak achter ons liggende oorlogsjaren het aantal dat door de vreeselijke ziekte, die wij tuberculose noemen, is gegrepen, met reuzensprongen omhoog is gevlogen en de sanatoria de voor-oorlogsche lage verpleegprijzen onmogelijk hebben kunnen handhaven.

Maar los van de belangrijke wettelijke hulp, die voorshands althans een stevige geldelijke aanvulling behoeft, blijft er voor het particulier initiatief een breed terrein over.

Allereerst betreft deze wettelijke hulp alleen de krachtens de Ziektewet **verplicht verzekerden;** en „Draagt Elkanders Lasten" verleent niet alleen hulp aan de leden der Christelijke Vakbeweging, doch evenzeer aan de huisgenooten der leden, die niet zelfstandig georganiseerd kunnen zijn — en dit betreft geen klein percentage.

Daarbij komt, dat buiten de wettelijke hulp vallen de na-verpleging in een rust- of herstellingsoord, en de huisverpleging, die belangrijke kosten oplevert aan extra voeding, huishoudelijke hulp, noodzakelijke woningverbetering en wat dies meer zij.

En wat leeren ons nu voorts de cijfers der tuberculosestatistiek van de oorlogsjaren? D.w.z. de cijfers tot en met 1943. De officieele cijfers over 1944-1945, welke ongetwijfeld een nog ongunstiger beeld zullen opleveren, zijn nog niet bekend.

Hierover ontleenen wij aan een artikel van Dr D. Klinkert, lid van 't Dagel. Bestuur van de Ned. Centrale Vereeniging tot bestrijding der t.b.c. in het onlangs verschenen Bevrijdingsnummer van het tijdschrift „Tegen de tuberculose":

De sterfte aan tuberculose was in de vóór-oorlogsjaren zoo mooi regelmatig aan het dalen. Bedroeg deze in 1910 nog globaal 15,5 per 10.000 inwoners per jaar, om na den eersten wereldoorlog nog te stijgen tot 20 per 10.000 in 1918, dan zien wij hierna een snelle en regelmatige daling optreden, zoodat in 1939 de sterfte voor het Rijk nog slechts 4 per 10.000 was. Daarna stijgt de curve weder, eerst langzaam, zooals het volgende staatje laat zien:

Alle vormen van tuberculose:

1940	1941	1942	1943
4,4	5.9	6,1	7

Tuberculose der ademhalingsorganen

1940	1941	1942	1943
3,1	4,3	4,4	5

Verschillende factoren hebben hier hun invloed doen gelden. Zoo wordt in de jaarverslagen van den Geneeskundig Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, waaraan deze cijfers en de meeste der ook later te noemen gegevens dankbaar zijn ontleend, opgemerkt, dat in 1941, toen de voedingstoestand over het geheel nog niet zooveel slechter was geworden, vooral in Rotterdam en in Zeeland het aantal gevallen van actieve longtuberculose een grootere stijging vertoonde dan elders in ons land. (Rotterdam in 1938 132 nieuwe gevallen, in 1941 425. In Zeeland een stijging tot meer dan het dubbele van 1939). Deze vroegtijdige stijging houdt zonder twijfel direct verband met de onrust, het verdriet en de verwoestingen en de snelle verplaatsing der bevolking onder invloed van de oorlogshandelingen.

De latere stijging van de sterfte aan tuberculose, vooral in de laatste twee oorlogsjaren, is in hoofdzaak het gevolg van de onvoldoende voeding, zoowel quantitatief als kwalitatief, in de bezettingsjaren, hoewel ook evacuatiemisère en onvoldoende woningtoestanden eenig gewicht in de schaal leggen.

Het kon niet anders, dan dat vooral de actieve open long-tuberculose een groote stijging ging vertoonen. Zoo steeg het aantal nieuwe gevallen van actieve tuberculose van 8393 in 1938 tot 15.545 in 1942. Welk een grooter besmettingsgevaar hier voor de omgeving bestond, afgezien van alle persoonlijke ellende, laat zich gemakkelijk begrijpen. De districts-consultatiebureaux en die in de groote steden kregen een enormen toeloop en konden het werk nauwelijks aan. Zoo bedroeg het aantal nieuwe meldingen in

1939	1940	1941	1942
60377	52893	83107	122703

Steeds meer werden zij de centra van de tuberculose-bestrijding, op zich zelf een verheugend verschijnsel, dat moge aanhouden. Oók door het feit, dat extra-voeding alleen verstrekt werd, wanneer men als tuberculose-lijder op het C.B. stond ingeschreven, maakte, dat vele gevallen, die vroeger onbekend bleven op het C.B., thans hiermede contact kregen. Vooral in de groote steden was dit het geval.

Wanneer wij ons afvragen op welken leeftijd de tuberculose de meeste menschen aantast, dan blijkt dat, absoluut gesproken, deze ligt tusschen 15 en 40 jaar, waarbij tusschen het 15de en 20e jaar meer vrouwen aan open longtuberculose lijden en na het 20ste jaar meer mannen. Bij de jonge vrouwen de puberteitspraedispositie, bij de mannen de „struggle for life".

Op de consultatiebureaux steeg het aantal doorlichtingen van het Röntgenscherm van 73836 in 1939 tot 234852 in 1942. Daarenboven werden nog 3895 schermbeeldfoto's gemaakt. Vooral deze laatste methode, welke op eenvoudige wijze het schermbeeld objectief vastlegt, gaat een groote toekomst tegemoet, en verdient uitgebreide toepassing. Deze cijfers gelden alleen voor het Röntgenonderzoek op de consultatiebureaux, maar daarnaast heeft het Centraal Bureau voor Keuringen op medisch-hygiënisch gebied sedert de oprichting, vijf jaar geleden, nog 500.000 personen groepsgewijze doorgelicht en zoodoende nog vele, anders niet herkende besmettingsbronnen bij oogenschijnlijk gezonde menschen opgespoord. Bij 2,5 per 10.000 onderzochten werd een actief tuberculeus proces gevonden.

De behandeling van de ontdekte gevallen heeft in de oorlogsjaren met groote moeilijkheden, die niet op te lossen waren, te kampen gehad. Het kon niet anders dan dat het groote aantal van actieve gevallen niet door de sanatoria kon worden opgenomen. Wel steeg het aantal beschikbare sanatoriumbedden van 4646 in 1939 tot 5192 in 1943, maar deze toeneming bleek geheel onvoldoende. Zoodoende moesten deze lijders of in ziekenhuizen of thuis worden verpleegd. De volgende cijfers illustreeren dit betreurenswaardige feit ten duidelijkste.

	Ziekenhuis	Sanatorium	Thuisverpleging
1938	2197	4028	5497
1939	2048	3963	5805
1940	2041	3292	5433
1941	2955	3979	5494
1942	8810	4215	6895

In dit opzicht heeft de strijd tegen de tuberculose het moeten afleggen tegen de ongunstige omstandigheden en zeker een stap terug moeten doen.

Wij maakten ons niet schuldig aan overdrijving, toen wij hiervoor uitspraken, dat de taak der tuberculosebestrijding, en daarmede van onze Instelling „Draagt Elkanders Lasten", trots wettelijke hulpbronnen, omvangrijker **en kostbaarder** zal zijn dan vóór den oorlog.

Daarom eendrachtig aan den arbeid om den vijand — die t.b.c. heet — terug te dringen. En dat in samenwerking met alle instellingen op dit gebied en vooral in nauw contact met de consultatiebureaux.

Mannen en vrouwen van onze Christelijke Vakbeweging, wij vertrouwen op Uw medewerking om D.E.L. financieel sterk te maken tot de vervulling van haar gezegend werk ten bate der lijdenden.

W. DE JONG.

DAMRUBRIEK

Verzoeke alle correspondentie betrekking hebbende op deze rubriek, te adresseeren aan het Bureau van het C.N.V., Stadhouderslaan 45, Utrecht.

Wij gaan verder met onze problemencombinaties. In probleem No. 3 vindt men hetzelfde als in No. 2. Het gaat om de meerslag-toepassing. Dit komt ook zeer goed uit in probleem No. 3.

In dit probleem is ook toegepast het tempo. Dit is bedoelt als een vrije zet daar wit gebruik maakt van het op slag staan van zwart. Dit probleem doet ook aan het practische spel denken en daarom hebben wij gedacht dit een plaatsje in onze rubriek te geven. Wij laten nu dit probleem volgen:

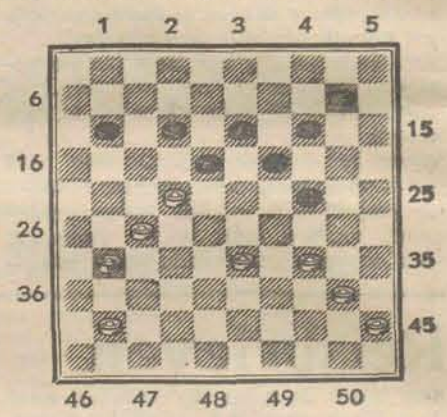

Stand der schijven:
Zwart: 10, 11 tot 14, 18, 19 en 24.
Wit: 22, 27, 31, 33, 34, 40, 41 en 45.
Elke partij 8 schijven.
Wit speelt en wint.

Van dit probleem hopen wij vele oplossingen te ontvangen. Wij laten nu de oplossing van probleem No. 2 volgen:

Wit: 32—38; 39—33; 29—23; 33 × 2.
Zwart: 37 ×46; 46 × 19; 19 slaat over de schijven 23, 38, 44 en 34, waardoor de zwarte dam voor schijf 33 blijft staan en de slag 33 × 2 komt en wit de partij wint. Een mooi probleem.

Als onze dammers met deze slag niet overweg kunnen komen, dan verzoeken wij hun, dit eens goed na te spelen. Als er oplossers zijn binnen gekomen, dan zullen wij hun namen in een der volgende rubrieken vermelden.

Wij gaan verder in onze serie spelopeningen. Wij zetten alle schijven op het dambord en spelen als volgt:

Wit	Zwart
1. 34—30	18—23
2. 39—34	12—18
3. 31—26	20—24
4. 32—27	7—12?

Deze laatste zet van zwart is fout en had 17—21; 26 × 17; 11 × 31; 36 × 27 een voortzetting gegeven. Nu komt zwart een schijf achter. Wij verzoeken onze dammers eerst na te gaan of door hen de schijfwinst in de partij gezien wordt. Zoo niet, dan spelen wij de oplossing na.

Wij zullen een diagram plaatsen, dan is het makkelijk den stand direct te vinden. Deze is dan bij den 4e zet van zwart. (Zie diagram No. 2).

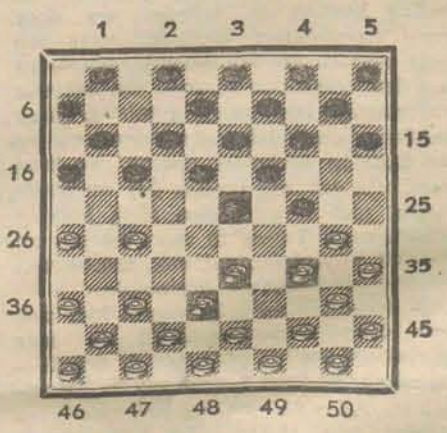

Stand der schijven:
Zwart: 1 tot 6, 8 tot 19, 23 en 24.
Wit: 26 ,27, 30, 33 tot 38, 40 tot 50.
Wit aan zet. In deze stand wint wit een schijf.

Wit	Zwart
5. 26—21	17 × 26
6. 27—22	18 × 27
7. 37—31	26 × 37
8. 41 × 21	16 × 27
9. 33—29	24 × 33
10. 38 × 16	

Wit heeft nu een schijf gewonnen en ook de zwarte schijf op veld 27 ontkomt aan geen verlies. Ook nu geldt het weer, speel deze opening goed na, want bij het practische spel hebben het kennen van openingen veel waarde. Wij verzoeken op- of aanmerkingen aan ons adres door te geven en zullen dan trachten onze dammers van advies te dienen.

De DAMREDACTIE.